

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Budapesten, 2010. évi november hó 16. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

Az embercsempészség büntette miatt a terheltek ellen folyamatban volt büntetőügyben az I., II. és a VII. rendű terheltek által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Vásárosnaményi Városi Bíróság 2.B.229/2007/158. számú és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 2.Bf.327/2009/37. számú ítéleteit az I., II. és VII. rendű terheltekre vonatkozó részében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült 16.875 (Tizenhatezer-nyolcszáz-hetvenöt) forint büntetőügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítványok előterjesztői, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthatnak be.

I n d o k o l á s

A Vásárosnaményi Városi Bíróság a 2.B.229/2007/158. számú ítéletével 12 terhelt büntetőjogi felelősségéről döntött. A felülvizsgálattal érintett

Az I. rendű terheltet

1 rendbeli folytatólagosan elkövetett embercsempészsés büntette (Btk.218. § (1) bekezdés b) pont, és (3) bekezdés c) pont), és

3 rendbeli embercsempészsés előkészületének vétsége (Btk. 218. § (4) bekezdés) miatt halmazati büntetésül 7 év fegyházbüntetésre és 7 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Megállapította, hogy a bűncselekményt bünszervezetben követte el és kimondta, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.

Egyidejűleg elrendelte a Salgótarjáni Városi Bíróság B.636/2003/123. számú, illetve a Nógrád Megyei Bíróság Bf.1/2006/11. számú ítéletével kiszabott 8 hónapi börtönbüntetésének a végrehajtását is.

A II. rendű terheltet

társtettesként elkövetett embercsempészsés büntette (Btk. 218. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés a), b) pont) miatt mint visszaesőt 2 év 10 hónap fegyházbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Megállapította, hogy a bűncselekményt bünszervezetben követte el, és kimondta, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.

Egyidejűleg megszüntette a Nyíregyházi Városi Bíróság 18.B.784/2004/6. számú, valamint a B.2433/2004/7. számú ítéletének végrehajtása során alkalmazott feltételes szabadságot,

továbbá elrendelte ugyanezen bíróság 34.B.262/2004/115. számú ítéletével kiszabott 7 hónap börtönbüntetés végrehajtását is.

A VII. rendű terheltet

1 rendbeli társtettesként, folytatólagosan elkövetett embercsempészsés büntette (Btk. 218. § (1) bekezdés b) pont, (2) bekezdés a), b) pontok) miatt 1 év 6 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Megállapította, hogy a bűncselekményt bünszervezetben követte el és kimondta, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.

Az elsőfokú ítélet rendelkezett az ügyben felmerült járulékos kérdésekről - így az érintett terheltek által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről - is.

Az ügyész az elsőfokú bíróság ítéletét tudomásul vette.

Ellene az I. rendű terhelt a minősítés megváltoztatása, a bünszervezetben elkövetés mellőzése, míg védője elsősorban felmentés;

A II. rendű terhelt és védője felmentés, másodlagosan pedig eltérő minősítés és enyhítés érdekében jelentettek be fellebbezést.

A VII. rendű terhelt és védője felmentés, eltérő minősítés és enyhítés érdekében fellebbeztek.

Az I. rendű terhelt fellebbezésének írásbeli indokolásában vitatta az eljáró bíróságok hatáskörét; velük szemben kizárás iránti indítványokat terjesztett elő perindításokra, büntető feljelentésekre hivatkozással; sérelmezte a kényszerintézkedés felülvizsgálatának elmaradását is.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság a 2010. január 22-én meghozott 2 Bf.327/2009/37. számú ítéletével a városi bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy az I. rendű terhelt a terhére megállapított folytatólagosan elkövetett embercsempészség büntetést társtettesként valószínűsítette meg; a rá kiszabott főbüntetést 6 év fegyházra enyhítette;

A II. rendű terhelt főbüntetését 2 év 4 hónapi fegyházbüntetésre enyhítette; a Nyíregyházi Városi Bíróság B. 2433/2004/7. számú ítéletének végrehajtása során engedélyezett feltételes szabadság, valamint e városi bíróság B.262/2004/115. számú ítéletével kiszabott 7 hónap börtönbüntetés végrehajtására vonatkozó rendelkezéseket mellőzte;

A VII. rendű terhelt büntetése végrehajtási fokozatát fogházra enyhítette.

Rendelkezett az I. rendű terhelt által továbbmenően előzetes letartóztatásban töltött idő beszámításáról és őt a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségéből 30.000 forintnak a megfizetésére kötelezte.

Egyebekben a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terheltek vonatkozásában az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolásában részletesen foglalkozott az I. rendű terhelt eljárásjogi kifogásaival, - ide értve a kizárás iránti indítványait is - azokat alaptalannak tartotta. (másodfokú ítélet 6-9. oldal)

Az ítélet érdemi felülbírálatának eredményeként az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - részben a terheltek előéleti adataira, kis mértékben pedig a történeti tényeket illetően is -

helyesbítette, illetve kiegészítette. (másodfokú ítélet 9-13. oldal)

Az így pontosított tényállás a következőket tartalmazza:

Az I. rendű terhelt - és a XI. rendű terheltek egy embercsempészésre szakosodott nemzetközi bűnszervezet szervező tagjaként, anyagi haszonszerzés végett, harmadik országból származó személyek Magyar Köztársaság területére való becsempészésének, majd a Magyar Köztársaság államhatárának meg nem engedett módon való átlépésével Nyugat-Európába történő kijuttatásának megszervezésében vettek részt.

A harmadik országból származó személyek érvényes úti okmányokkal, illetve a szükséges engedélyekkel a határátlépéshez nem rendelkeztek. Még az elindulás előtt különböző összegeket fizettek az embercsempészeknek, hogy az embercsempész hálózat működése révén hazájukból elindulva elérjék az úti céljukat.

Az I. rendű terhelt 2006. évben részben ismeretlenül maradt ukrán társaival anyagi ellenszolgáltatásért, rendszeres haszonszerzésre törekedve folyamatosan szervezte a migráns személyeknek különböző létszámú csoportokban az Ukrán Köztársaságból a Magyar Köztársaság területére engedély nélkül, a zöldhatáron való átcsempészését, majd Budapestre történő tovább utazásukat.

Az I. rendű terhelt, mint az embercsempészésre szakosodott bűnszervezet magyarországi irányítója és szervezője az embercsempészésbe bevonta több, az ügyben szereplő társát - az V., IX., X., XII. rendű terhelteket - két nyíregyházi lakost, és a VII. rendű terheltet is, aki - a személyi körülményei szerint - az élettársa volt.

Az általa bevont terhelttársaival a bűncselekmény előkészítése és végrehajtása során az I. rendű terhelt közvetlen kapcsolatot tartott fenn miként a XI. rendű terhelttel is, akinek feladata a migráns személyeknek Budapestről a nyugat-európai országokba történő továbbszállításának megszervezése és irányítása volt.

Az ismeretlenül maradt ukrán szervezőkkel is az I. rendű terhelt kapcsolatban állt.

A terheltek a szervezeten belül a feladatokat előre megosztották, a szervezői- irányítói, valamint a végrehajtói tevékenység külön vált.

A szervezést-irányítást az I. és XI. rendű terheltek végezték. A végrehajtásban a további terheltek vettek részt, éspedig oly módon, hogy az ukrán állampolgár IV. rendű terhelt a IX. rendű terhelttel

a migráns személyeknek a zöld határon való átvezetését, a "sétáltatást" végezték.

A többi terheltek, így a II. rendű terheltek is, a személyek szállítását végezték, melynek során a III. rendű és a VII. rendű terheltek felvezetői feladatokat láttak el.

Az I. és II. rendű és a VII. rendű terheltek - és további még érintett társaik is - valamennyien tisztában voltak azzal, hogy egy bűnszervezet keretein belül, annak szerves részeként követik el a bűncselekményeket.

A terheltek által elkövetett cselekményeket az elsőfokú bíróság hat tényállási pontban rögzítette. (elsőfokú ítélet 21-30. oldalán)

A történeti tényállások lényege a következő:

1/ 2006. június 18-án 21 óra 30 perc és 22 óra 40 perc körüli időben négy palesztin nemzetiségű és két ismeretlen állampolgárságú személyt ismeretlen személyek Ukrajna irányából a zöldhatáron át Magyarország területére kísértek; az átkísérésben a XI. rendű terheltek is részt vettek.

Az éjszakai órákban az I. és XII. rendű terheltek a migránsokat Budapestre szállították két gépkocsival azért, hogy őket a XI. rendű terheltek átadják, akinek feladata a hat fő Olaszországba történő illegális kijuttatása volt.

A továbbszállításban a VII. rendű terheltek ún. felvezetőként vettek részt.

A cselekmény során az I. rendű terheltek a tényállásban írt hívószámú telefonokon kapcsolatot tartottak a IX. rendű, a XII. rendű, a XI. rendű terheltekkel, valamint az ismeretlenül maradt ukrán szervezőkkel.

2/ Az I. rendű terheltek 2006. június 25-éről 26-ára virradó éjjel anyagi ellenszolgáltatásért előkészítette és megszervezte 7 fő harmadik országbeli állampolgárnak a magyar-ukrán államhatár engedély nélküli, jogellenes módon, a zöldhatáron történő átlépését és Budapest határáig történő továbbszállítását.

A határátlépést követően a migránsokat a IX. rendű terheltek az I. rendű terheltek lakóházáig kísérték, ahol jelen volt a VII. rendű terheltek is. Az I. rendű terheltek előzetes telefonhívására személygépkocsival odaérkezett az V. rendű terheltek is.

Az I. rendű terheltek a saját gépkocsiján három főt, az V. rendű terheltek négy főt szállítottak az M3-as autópálya budapesti bevezető

szakaszáig, ahol a hajnali órákban a migránsokat a gépkocsikból kiszállították.

A VII. rendű terhelte ez alkalommal is felvezetőként működött közre.

A IX. rendű terhelte, aki az államhatártól a migránsokat az I. rendű terhelte lakóházáig eljuttatta, folyamatosan telefonkapcsolatot tartott az I. rendű terhelttel.

Az I. rendű terhelte a cselekmény ideje alatt telefonkapcsolatban állt az ukrán szervezőkkel is.

A Budapest határáig szállított 7 fő tovább utaztatását a XI. rendű terhelte koordinálta, akivel az I. rendű terhelte szintén telefonkapcsolatban állt.

3/ 2006 augusztus 19-én az I. rendű terhelte telefonon az V. rendű terhelttől három személygépkocsit kért az ukrán-magyar zöldhatáron illegálisan átjuttatott személyeknek az ország belsejébe történő szállításához.

Az V. rendű terhelte a szállításba bevonta a VI. és VIII. rendű terhelteket, ezután három gépkocsival az éjszakai órákban V-ba mentek. Az I. rendű terhelte ugyanis azt az utasítást adta, ott várakozzanak, és amikor telefonon jelez, akkor induljanak a magyar-ukrán határ irányába.

2006. augusztus 20-án a hajnali órákban az I. rendű terhelte telefonon közölte az V. rendű terhelttel, hogy elmarad a szállítás, mert az ukránok nem tudták átjuttatni a határon az embereket.

A fentiek miatt az V., VI. és VIII. rendű terheltek hazamentek a lakásukra.

Az I. rendű terhelte ez esetben és az esti óráktól folyamatosan telefonkapcsolatot tartott az ukrán szervezőkkel is.

4/ 2006. október 10-én az I. rendű terhelte és az ukrán szervezők előzetesen megállapodtak, hogy az esti órákban anyagi ellenszolgáltatás fejében illegálisan migráns személyeket juttatnak Magyarországra, és az I. rendű terhelte megszervezi a Budapestre történő szállításukat.

Az I. rendű terhelte előzetesen megbeszélte az V. rendű terhelttel, hogy kilenc főt kell majd szállítaniuk, ezért az esti órákban személygépkocsikkal induljanak el a magyar-ukrán határra.

V. és VI. rendű terheltek a megbeszélésnek megfelelően két autóval el is indultak, s már úton voltak, amikor az I. rendű terhelte telefonon szólt az V. rendű terheltnak, forduljanak vissza, nem lesz szállítás, mert az ukrán szervezők a migránsokat nem tudták az államhatáron átjuttatni.

A migráns személyek illegális átlépése azért maradt el, mert az ukrán határőrök megjelentek a határsávban. Az I. rendű terhelte ez esetben is az esti és éjszakai órákban telefonkapcsolatban állt az ukrán szervezőkkel, és az V. rendű terhelttel is.

5/ 2006. október 12-én az I. rendű terhelte az ukrán szervezőkkel telefonon nyolc fő migráns személynek a zöldhatáron történő átjuttatásában és azoknak Budapestre történő szállításában állapodott meg, anyagi ellenszolgáltatás fejében.

Az I. rendű terhelte a továbbszállításba a X. rendű terhelte vont be, aki a délutáni órákban gépkocsival már a határterület irányába tartott, amikor az I. rendű terhelte - aki ez alkalommal is telefonkapcsolatban állt az ukrán szervezőkkel - arról értesítette, elmarad a szállítás, mert az ukránok nem tudták a migránsokat átjuttatni a zöldhatáron.

A szállítás amiatt maradt el, mert az államhatár közelében egy lövésszerű hangot hallottak, és a migránsok szétszaladtak.

Az ukrán határőrizeti szervek az esti órákban öt migráns személyt - három iraki, és két palesztin állampolgárt - fogtak el az ukrán oldalon a határsávban.

6/ 2006. október 25-én az esti órákban a II. rendű terhelte, a III. rendű terhelte és az érintett két nyíregyházi lakos találkoztak az I. rendű terhelttel, akivel megegyeztek, hogy anyagi haszon ellenében közreműködnek a magyar államhatáron illegálisan átjuttatott személyeknek az ország belsejébe történő továbbszállításában.

A migránsok fejenként 2000-2500 dollárt fizettek az átlépésüket szervező, részben ismeretlenül maradt személyeknek azért, hogy őket Ukrajnán és Magyarországon keresztül az Európai Unióhoz tartozó országokba (Anglia, Olaszország) szállítsák.

A fenti összeg egy részét az I. rendű terhelte és társai kapták volna.

2006. október 26-án éjjel egy és három óra körüli időben a II. rendű terhelte, valamint a III. rendű terhelte - akinek az I. rendű terhelte előzetesen a migránsok érkezési helyét is megmutatta -, valamint az ügyben még érintett két nyíregyházi lakos, három személygépkocsival B. térségébe mentek és ott várakoztak. Hajnali 4 óra körüli időben az ukrán állampolgár IV. rendű terhelte hat indiai és két nepáli állampolgárt vezetett át a zöldhatáron Ukrajnából magyar területre.

Ezidő alatt az I. rendű terhelte az ukrán szervező-irányító személyekkel telefonkapcsolatban állt, akik a tőle kapott útmutatás

alapján irányították telefonon a IV. rendű terheltet, milyen tájékozási pontok szerint vezesse a migránsokat a rájuk várakozó gépkocsikhoz. Odaérve, a nyolc migráns személy közül öt személy a II. rendű terhelte által vezetett gépkocsiba ült be, három fő a IV. rendű terhelttel együtt az egyik nyíregyházi lakos gépkocsijába szállt be. A másik nyíregyházi lakos és a III. rendű terhelte pedig előttük haladva a felvezetést végezték.

A határőrök nem sokkal később a gépkocsikat ellenőrzés alá vonták.

- - -

A fenti jogerős határozatokkal szemben az I. rendű, a II. rendű és a VII. rendű terheltek nyújtottak be - részben azonos okokból - felülvizsgálati indítványt.

A Legfelsőbb Bíróság a II. és VII. rendű terheltek felülvizsgálati ügyét az I. rendű terhelte ügyéhez egyesítette.

Az I. rendű terhelte a Be. 373. § (1) bekezdésének I. c), II. a-c) és III. pontjában írt eljárási szabálysértésekre és a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti anyagi jogi jogsértésekre hivatkozott.

Kifogásait a beadványában I-XII. jelű pontokban részletezte. Ezek lényege - indítvány sorrendjében - a következő:

A városi bíróság hatáskörét túllépte, amikor az ügyet elbírált, mivel a bünszervezetben elkövetés miatt a Btk. 98. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel a büntetési tételkeret 2-16 évig terjedő szabadságvesztésre módosult, erre figyelemmel pedig az ügy elbírálása első fokon megyei bíróság hatáskörébe (Be. 16. § (1) bekezdés a) pont) tartozott.

A bíróság által tévesen értelmezett hatáskör miatt a városi ügyészség vádemelésre nem volt jogosult, vagyis a bíróság törvényes vád hiányában járt el, amely szabálysértés eljárásjogi következménye az eljárás megszüntetése. Az indítvány elsődlegesen erre, míg a hatáskör túllépésének megállapítása esetén új eljárás elrendelésére irányult. (I.)

A kétszeres értékelés tilalmába ütköző módon minősítették a cselekményeit folytatólagosan és üzletszerűen elkövetettnek, miután mindkét fogalom törvényi meghatározásában az "ugyanolyan" bűncselekmény szerepel, ebből következően törvénysértő a kiszabott büntetés; annak enyhítését kérte. (II.)

A másodfokú bíróság nem biztosította számára a hatékony ügyvédi védelmet, mert annak ellenére, hogy a kirendelt védő maga is kérte

a felmentését, más ügyvéd kirendelésére vonatkozó indítványát a megyei bíróság elutasította. (III.)

Törvényt sértett azzal is, hogy 30.000 Ft bűnügyi költség megfizetésére kötelezte tekintve, hogy személyi költségmentességben részesült. (IV.)

Emellett irattanulmányozást sem engedélyezett a részére, ezzel korlátozta a tárgyalásra való felkészülésben. (V.)

A Debreceni Ítéltábla Bkk.I.683/2009/2. számú, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság kizárását megtagadó végzésének felülvizsgálatát is kérte, mert álláspontja szerint a kizárás, - minthogy kizárási okként a Be. 21. § (1) bekezdésének c) pontját jelölte meg - nem lett volna megtagadható.

A másodfokú eljárásban ugyanis bizonyítási indítványt terjesztett elő a megyei bíróság bíráinak, a fellebbviteli ügyésznek a tanúkenti kihallgatására is, amit a másodfokú bíróság jogsértő módon nem bírált el, és ennek következményeként az ítéltábla sem volt abban a helyzetben, hogy a c) pont alapján döntsön a kizárási indítványáról.

Nem értett egyet a másodfokú bírósággal abban, hogy ügydöntő határozatot hozhatott, mert az ezt követően, 2010. január 20-án előterjesztett újabb kizárási indítványát - mivel a büntetőeljárás, a fegyelmi eljárás és a polgári per indítása érintette a másodfokú tanács tagjait is - maga az eljáró tanács nem utasíthatta volna el. (VI.)

Előzetes letartóztatásának felülvizsgálata nem történt meg a törvényes határidőben, amely miatt a Be. 262/A. §-a alapján kifogással élt, ugyanígy a hatáskör hiányát illetően is, amely kifogásokat a másodfokú bíróság elbírálásra nem terjesztett fel a hatáskörrel rendelkező bírósághoz. (VII.)

Indítványában külön sérelmezte az előzetes letartóztatása felülvizsgálatának elmaradását, a határidők számítását. (VIII.)

Továbbiakban azt, hogy az eljáró hatóságok nem folytattak nyomozást arra nézve, a migránsok nem voltak-e a Genfi Egyezmény által védett személyek, ezért a tényállás, illetve az abból levont jogkövetkeztetés sem megalapozott.

A másodfokú ítélet indokolása az államtitok megismerhetőségét illetően törvényellenes, miután a Be. 192. § (1) bekezdése nem tartalmazza, hogy az együttműködő gyanúsított vallomása államtitkot képez. (X.)

Téves a bűnszervezet megállapítása is, hiszen a jelen ügyben nemhogy szervezetről, de még csoportról sem beszélhetünk. A terheltek alkalmi csoportokat alkottak, csak egy személy állt kapcsolatban a másik csoport szintén egy tagjával.

A nyomozóhatóság a bűnszervezetre külön bizonyítást nem folytatott; a rendelkezésre álló bizonyítékok pedig annak létét nem, hanem csak az alkalomszerű, együttműködést igazolják.

Erre figyelemmel a bűnszervezetben elkövetés megállapítása törvénysértő, és a kiszabott büntetés is az. (XI.)

Az eljárásban sem órá, sem a terhelttársaira nézve nem merült fel olyan adat, amely a migránsok államhatár átlépéséhez lenne köthető. Ebből következően az államhatár jogellenes átlépéséhez nem, hanem csak az ország területén történő jogellenes tartózkodásukhoz nyújtott segítséget.

A cselekmény törvényes minősítése ezért nem embercsempészás büntette, hanem a Btk. 214/A. §-a szerinti jogellenes tartózkodás elősegítésének vétsége. (XII.)

A VII. rendű terhelt - az I. rendű terhelttel azonos okfejtéssel - a hatáskör hiányára, a törvényes vád hiányára, a bűnszervezetben elkövetés téves megállapítására, téves minősítésre és emiatti törvénysértő büntetés kiszabására hivatkozott.

A II. rendű terhelt az eljárt bíróságok hatáskörét vitatta.

A Legfőbb Ügyészség írásbeli nyilatkozatában az I. és VII. rendű terheltek indítványát részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak; a II. rendű terheltét alaptalannak tartotta és a támadott ítéletek hatályukban történő fenntartását indítványozta. (BF.1511/2010 - BF.1717/2010.)

A Be. 425. §-a szerint megtartott nyilvános ülésen az I., II. és VII. rendű terheltek védője a felülvizsgálati indítványokban foglaltakkal egyetértett.

Vitatta az eljárt bíróságok hatáskörét, a cselekmények jogi minősítését és a bűnszervezetben elkövetés megállapíthatóságát. Ez utóbbi mellőzését, a Btk. 214/A. §-a szerinti vétség megállapítását, erre figyelemmel a terheltek tekintetében a jogszabályoknak megfelelő határozat meghozatalát kérte.

A legfőbb ügyész képviselője az írásban részletesen kifejtett álláspontjával azonosan szólalt fel.

Az I. rendű terhelt szóban is lényegében a felülvizsgálati indítványában foglaltakat ismételte meg.

Az egész eljárást törvénysértőnek és megalapozatlannak tartotta; elsődlegesen a törvénysértő minősítés megváltoztatását és büntetésének enyhítését, másodlagosan a támadott ítéletek hatályon kívül helyezését és új eljárás elrendelését kérte.

A II. rendű terhelt ehhez az indítványhoz, a VII. rendű terhelt pedig a védőjének a felszólalásához csatlakozott.

- - -

A felülvizsgálati indítványok a felülvizsgálati okot jelentő eljárásjogi és anyagi jogi jogsértésre vonatkozó részükben alaptalanok; egyéb hivatkozásait tekintve a törvényben kizártak.

A Legfelsőbb Bíróság előre bocsátja, hogy a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat. E jellegénél fogva a felülvizsgálati eljárásra külön eljárási szabályok vonatkoznak.

Felülvizsgálatnak csak a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében meghatározott felülvizsgálati okokból és a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján van helye.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése kötelező erővel írja elő, hogy a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó; a tényállás felülvizsgálati indítványban nem támadható.

Ez azt jelenti, hogy a Legfelsőbb Bíróság még az érdemi felülvizsgálat során is a jogerős ítéletben rögzített tényekhez kötve van; kizárólag azok alapul vételével vizsgálhatja azt, hogy valamely ügyben történt-e olyan büntetőjogi anyagi jogsértés, amelyet a törvény felülvizsgálati okként határoz meg.

Azokat az indítványokat viszont illetve az indítványok azon részeit, amelyekben nem felülvizsgálati okra hivatkoznak, vagy a tényállást támadják, érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítania.

Az idézett eljárási szabályokból következett, hogy a Legfelsőbb Bíróság az I. rendű terhelt indítványának azon érveivel, amelyek a felülvizsgálati okok körén kívül estek, érdemben nem foglalkozott.

Az indítvány ebben a körben, - IV. pont, V. pont, VII. pont, VIII. pont, IX. és X. pont vonatkozásában - a törvénytől fogva kizárt volt.

Az indítvány az itt megjelölt pontjaiban ugyanis olyan eljárási szabálysértéseket állított, amelyek a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában tételesen felsorolt eljárási szabálysértések között nem szerepelnek.

Felülvizsgálati okot e törvényhely szerint csak a Be. 373. § (1) bekezdésének I. b) vagy c) pontjában, a II-III-IV. pontjában megjelölt ún. feltétlen eljárási szabálysértések képeznek. Minthogy e törvényi felsorolás a tényállás megalapozottságát érintő, a Be. 351. §-ának (2) bekezdésében írt eljárási szabálysértéseket sem tartalmazza - összhangban azzal a rendelkezéssel, hogy a tényállás

felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható - kizárt volt a felülvizsgálat azon érvek alapján is, hogy bizonyított-e az üzletszerűség, bűnszervezetben történt-e az elkövetés, felderítetlen-e, vagy sem a tényállás a tekintetben, hogy a migráns személyek rendelkeztek-e menekült státusszal.

Ez utóbbi körülmény - szemben az I. rendű terhelt hivatkozásával - az embercsempészség szempontjából egyébként teljesen közömbös is, hiszen a bűncselekmény akkor is megvalósul, ha az embercsempész menekült státusszal rendelkező vagy utóbb menekültként elismert személy tiltott határátlépését segíti elő.

Ellenben az I. rendű terhelt az indítványának I. pontjában - és azzal azonos tartalommal - a II. és a VII. rendű terheltek is felülvizsgálati okra hivatkoztak, amikor azt állították, hogy az elsőfokú bíróság hatáskörét túllépve hozott érdemi határozatot. Miután a szóban lévő, a Be. 373. § (1) bekezdésének II. c) pontja szerinti szabálysértés a támadott ítéletek feltétlen hatályon kívül helyezését vonja maga után, a Legfelsőbb Bíróság mindenképp előtt ebben a kérdésben foglalt állást.

Az indítványokat azonban - egyetértve a legfőbb ügyészi állásponttal - alaptalannak, a felhozott jogi érveket tévesnek, a másodfokú ítélet vonatkozó indokolását pedig mindenben helyesnek (másodfokú ítélet 6-7. oldal) találta.

Az I. rendű terhelttel szemben vád tárgyát képező bűncselekménynek a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tétele kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, s az I. rendű terhelt esetében ilyen minősítésű a jogerős ítélet is.

A II. rendű és a VII. rendű terhelteket illetően a vád szerinti és az ítélet szerinti bűncselekmény tételkerete egyaránt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés.

Kétségtelen, hogy a vád és az ítélet szerint is a terheltek cselekménye bűnszervezetben elkövetett; aminek büntetéskiszabási következménye - a Btk. 98. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel - a büntetési tétel felső határának a kétszeresére történő emelkedése.

Az eljárási szabályok, a Be. 16. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében - más bűncselekmények mellett - azok a bűncselekmények tartoznak elsőfokon a megyei bíróság hatáskörébe, amelyekre a törvény tizenöt évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását is lehetővé teszi.

A Be. 16. §-ában fel nem sorolt bűncselekmények elsőfokú elbírálására általános hatáskörrel a helyi (azaz városi) bíróság rendelkezik. (Be. 15. §)

A Be. 601. §-ának (5) bekezdése tartalmaz egy általánosan érvényesülő értelmező rendelkezést.

Eszerint: ahol a Be. a jogkövetkezményeket a törvényben meghatározott büntetési tételhez fűzi, ott ezen a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret felső határát kell érteni.

Miután a Be. 16. §-a (1) bekezdésének a) pontja a bíróság hatáskörét - mint a vádemelés eljárásjogi következményét - a törvényben meghatározott büntetési tételhez fűzi, a 601. § (5) bekezdése irányadó.

Ennek pedig az a vitathatatlan nyelvtani értelme, hogy a bírósági hatáskör megállapítása szempontjából csakis a különös részi büntetési tételkeretnek lehet jelentőséget tulajdonítani és nem lehet figyelembe venni a hatáskör szempontjából az Általános Részben található kerettágító rendelkezéseket, így a Btk. 98. §-ában írt bünszervezetben elkövetésre vonatkozó rendelkezéseket sem. A mélyebb jogi ismeretek hiányában előadott I. rendű terhelti okfejtés tehát nem alkalmas a Be. 601. §-a (5) bekezdésének eltérő értelmezésére. Az I. rendű terhelt cselekménye különös részi büntetési tételkeretének speciális maximuma nem tíz év, hanem nyolc év.

Megjegyzendő, hogy a városi bíróság hatásköre a II. rendű és a VII. rendű terheltek esetében még abban az esetben sem lenne eredménnyel vitatható, ha figyelmen kívül hagynánk a Be. 601. §-a (5) bekezdését, hiszen ez esetben is a Btk. 98. §-a alapján kétszeresre emelt tételkeret speciális maximuma csak tíz év.

Az I. és VII. rendű terhelteknek a hatáskör túllépésére vonatkozó téves érvrendszere vezetett ahhoz, hogy az ügyész legitimációját és erre tekintettel a vád törvényességét is az indítványaikban megkérdőjelezték.

A hatáskör kérdésének és a vád törvényességének ugyanis semmiféle belső logikai kapcsolata nincs.

A vád akkor is törvényes lehet, mert megfelel a Be. 2. § (2) bekezdésében írt feltételeknek, ha azt nem a hatáskörrel rendelkező bírósághoz nyújtják be, és a bíróság nem észleli hatáskörének hiányát, és nem teszi át a hatáskörrel rendelkező bírósághoz az ügyet.

Az ügyész (és bármelyik ügyész) közvádas ügyben vádemelésre jogosult, sőt magánvádas ügyben is vádat emelhet, átvéve a magánvád képviselőjét; tehát alakí legítimációja van.

A törvényes vád hiánya címén ezért az ítéletek hatályon kívül helyezése és a büntetőeljárás megszüntetése szóba sem kerülhetett.

A Be. 373. § (1) bekezdésének II. b) pontja szerinti felülvizsgálati ok az is, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

Indítványának VI. pontjában az I. rendű terhelt maga sem állította, hogy az ítélőtábla a kizárás iránti bejelentésének helyt adva, a megyei bíróság bírait az ügyből kizárta volna.

Éppen ellenkezőleg, az ítélőtábla kizárást megtagadó (Bkk.I.683/2009/2. számú) végzését sérelmezte, és e végzés felülvizsgálatát kérte.

Ily módon már magából az indítványból kitűnik, hogy sem az első- sem a másodfokú határozat meghozatalában olyan bíró nem vett részt, akit az ügy elbírálásából - a Be. 21. § (1) bekezdésének e) pontja szerinti okból - az ítélőtábla kizárt volna.

A kizárás megtagadásáról hozott határozat egyébiránt ügydöntő határozatnak nem tekinthető, emiatt pedig a Be. 416. § (1) bekezdésének rendelkezésénél fogva felülvizsgálati indítvánnyal sem támadható, még akkor sem, ha a kizárás megtagadása miatt a törvény önálló jogorvoslati jogot nem biztosít.

A Be. 423. §-ának (5) bekezdése értelmében a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján hivatalból akkor is felülbírálja, ha az indítványt nem ilyen okból nyújtották be.

Az az abszolút kizárási ok azonban, amelyet az I. rendű terhelt a felülvizsgálati kérelmében felhozott (Be. 21. § (1) bekezdésének c) pontja) nem valósult meg, hiszen az eljáró bírák tanúkénti kihallgatására az előttük folyamatban lévő ügyben nyilvánvalóan nem került, és nem is kerülhetett sor.

Ezt - a kérelméből megítélhetően - még maga az I. rendű terhelt is technikailag kivihetetlennak tartotta. Ehhez képest komolytalannak tekinthető nemcsak a bírák tanúkénti kihallgatására irányuló bizonyítási indítványa, hanem annak kifogásolása is, hogy azzal a megyei bíróság ítéletének indokolásában nem foglalkozott.

Ami a terheltnek a harmadik, a másodfokú ítélet meghozatalát megelőzően, 2010. január 20-án előterjesztett újabb - és különböző perindításokra, bírák elleni feljelentésekre alapozott - kizárás iránti indítványát illeti: nem sértett jogszabályt a másodfokú bíróság, amikor annak elbírálása nélkül ügydöntő határozatot hozott.

Ide vonatkozó jogi álláspontjának indokai a másodfokú ítélet 8. oldalán hibátlanok.

Helyesen utalt a Legfőbb Ügyészség arra, hogy a kizárás iránti indítványt is a tartalma alapján kell elbírálni.

Az I. rendű terhelt ugyanilyen okra alapítva, nevezetesen, hogy a városi és megyei bírósággal is perben áll, már az elsőfokú eljárásban is elfogultsági kifogással élt, amelyet az ítéletábra a kizárást megtagadva bírált el. Határozatának indoklásában rámutatott, hogy önmagában a perindítás ténye a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontja szerinti kizárási okot, vagyis elfogultságot még nem alapozhat meg. (Bkk.II.311/2008/2.)

A tartalmilag ugyanezen okra - a Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjára - alapozott ún. harmadik kizárási indítvány tehát az érdemi határozat meghozatalát a Be. 24. §-ának (3) és (4) bekezdésében írt rendelkezésnél fogva nem akadályozta.

Nem valósult meg az ügyben a Be. 373. § (1) bekezdés II. d) pontja szerinti eljárási szabálysértés sem.

Kétségtelen, hogy a Be. 48. §-ának (5) bekezdése indokolt esetben lehetőséget ad más védő kirendelésére, és a 48. § (6) bekezdése alapján a kirendelés alóli felmentését a védő is kérheti, mindkettő azonban az eljáró hatóság mérlegelésétől függ.

Önmagában az, hogy az erre irányuló kérelmeknek a bíróság nem ad helyt, felülvizsgálati okot nem képez.

A fenti feltétlen eljárási szabálysértés csak akkor valósul meg, ha a kötelező védelem ellenére a védő jelenléte nélkül tartják meg a tárgyalást vagy nyilvános ülést.

Erről a jelen ügyben szó sincs; illet még az I. rendű terhelt sem állított. (III. pont)

Összegzésként leszögezhető: a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján előterjesztett indítványok nem alaposak. Így sem a támadott ítéletek hatályon kívül helyezésére, sem a büntetőeljárás megszüntetésére nem volt ok.

A felülvizsgálati eljárásban kötelezően irányadó tényállás alapján érdemben alaptalannak bizonyultak az I. és VII. rendű terhelt részéről az ítéleteket az anyagi jogi okból ért támadások is. (XI. és XII. pont)

Tévesen hivatkoztak a terheltek arra, hogy cselekményük törvényes minősítése csupán jogellenes belföldi tartózkodás elősegítésének vétsége.

A Btk. 214/A. §-ában szabályozott jogellenes tartózkodás elősegítése és a Btk. 218. §-ában meghatározott embercsempészség szubszidiárius viszonyban van, erre utal az a rendelkezés, mely szerint a 214/A. §-a szerinti bűncselekmény csak akkor állapítható meg, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg.

Ez a viszony bizonyos átfedést feltételez a törvényi tényállások között.

Az embercsempészség és a 214/A. §-ának tényállása annyiban azonos, hogy mindkettő sui generis bűnsejtel, azaz az elkövetési magatartás segítségnyújtás.

A két bűncselekmény elválasztó ismérve az, hogy mihez történik a segítségnyújtás: az embercsempészségnél az államhatár engedély nélküli vagy meg nem engedett módon való átlépéséhez, míg a 214/A. § esetében a törvényben meghatározott külföldinek kizárólag a jogellenes belföldön való tartózkodásához.

Azaz a 214/A. § esetében a külföldi az elkövető segítsége nélkül jut be az országba; ott tartózkodik, amikor az elkövető segítségét élvezi; az elkövető pedig az országból való engedély nélküli vagy meg nem engedett módon való távozását nem segíti elő.

Az embercsempészségnél a segítségnyújtás országon belüli konkrét helyszíne közömbös. Az lényeges csupán, hogy az elkövető a tevékenységével valakinek (aki lehet akár külföldi, akár belföldi, akár menekült) az államhatár tiltott módon való átlépését elősegítse.

Embercsempészség tehát nemcsak az államhatár közelében követhető el, hanem bárhol az országban, sőt az országon kívül is, feltéve, hogy e magatartás az országhatár jogellenes átlépését segíti elő.

A jelen ügyben az I. és VII. rendű terheltek az irányadó tényállásban rögzített alkalmakkor az ott leírt magatartásukkal egyfelől segítséget nyújtottak ahhoz, hogy a migránsok az ukrán-magyar határon Magyarország területére engedély nélkül és meg nem engedett módon belépjenek. Az a körülmény ugyanis, hogy a Magyarországon helyismerettel nem rendelkező migránsokat az I. rendű terhelte a társaival a határ magyar oldalán már várja, és az ország belsejébe eljuttatja, nem más mint a tiltott (engedély nélküli) határátlépéshez nyújtott segítség, hiszen a segítségük nélkül a migránsok aligha jutottak volna be az ország belsejébe.

Azokban a tényállásban vázolt esetekben pedig, amikor a külföldi állampolgárok részéről az országhatár átlépése az előzetes értesítés ellenére az ukrán határőrizeti szervek ténykedése miatt vagy más okból nem történt meg, a terhelteket segítő magatartás (elindulás a határhoz) előkészület.

Másfelől tény az is, hogy a külföldi állampolgárok célja egyik esetben sem magyarországi letelepedés volt, hanem Nyugat-Európa más országába akartak tovább jutni, és ehhez jogellenesen kívánták átlépni a magyar államhatárt. Az I. és a VII. rendű terheltek (valamint az ügyben résztvevő társaik) a tényállásbeli magatartásukkal (utazás szervezése, utaztatás, előfutári biztosítás) ehhez is segítséget nyújtottak; a kifelé irányuló határátlépést csak a tettenérés akadályozta meg. A tényállásszerűség szempontjából az országból kilépésük megghiúsulása

közömbös, hisz a segítségnyújtás a terheltek részéről ehhez is megtörtént.

Egyértelmű tehát: a terheltek nem pusztán a külföldiek jogellenes belföldi tartózkodásához nyújtottak segítséget.

Cselekményüket az eljáró bíróságok az anyagi jogi szabályok megsértése nélkül és helyes jogi indokokkal (másodfokú ítélet 17. oldal) értékelték embercsempészként.

Az I. és VII. rendű terheltek az embercsempészés minősített esetét is több alkalommal, tehát többször valósították meg.

A VII. rendű terheltnél a haszonszerzési célzat és a több személy részére nyújtott segítség folytán minősül a cselekmény súlyosabban, tehát a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint.

Az I. rendű terheltnél pedig ezt meghaladóan az is kimutatható, hogy ilyen bűncselekmények elkövetése révén rendszeres jogtalan haszonszerzésre is törekedett, így a cselekményeket egyenként is üzletszerűen valósította meg. Ezért azok külön-külön is üzletszerűen elkövetettnek minősülnek.

Az eljáró bíróságok helyesen az embercsempészést megvalósító önálló bűncselekményeket a folytatólagosság törvényi egységeként, tehát egy rendbeli cselekményként értékelték, minthogy annak a törvényi előfeltételei fennállottak. (elsőfokú ítélet 69. oldal utolsó és 70. oldal első bekezdése)

Téves az I. rendű terheltnél az a hivatkozása is, miszerint az üzletszerű elkövetés és a folytatólagosság együttes megállapítása a kétszeres értékelés tilalmába ütközik. (II. pont)

Érveivel ellentétben ugyanis nem ugyanazon körülmények értékeléséről van szó.

A folytatólagossággal a többszöri bűnelkövetés kerül értékelésre, az tehát a bűnhalmazat kizárása.

Az üzletszerűség ezzel szemben az alanyi oldalon fennálló minősítő körülmény; megállapításával az nyer értékelést, hogy az elkövető szándéka az ugyanolyan (vagy hasonló jellegű) bűncselekmény elkövetésével a rendszeres anyagi haszonszerzés.

A bűnszervezetben elkövetés megállapítását az I. és VII. rendű terheltek minden ténybeli és jogi alap nélkül kifogásolták.

Ténybelileg egyértelmű az I. rendű terhelt kapcsolata az ukrainai szervezőkkel, hiszen az irányadó tények szerint rendszeresen és pontosan értesült a migránsoknak a határhoz érkezéséről, sőt arról is, ha az átlépést gátló körülmény merült fel.

De ugyanilyen rendszeres és közvetlen kapcsolatban állt a migránsok Budapestről történő továbbszállítását szervező-irányító XI. rendű terhelttel is.

Tényként nyert rögzítést az is, hogy az I. rendű terhelt az országba bejuttatott külföldiek tovább utazásáról szervezetten - többnyire azonos személyek bevonásával - gondoskodott. Ebben esetenként nemcsak szervezői, hanem végrehajtói szerepet is vállalt, mely utóbbit egymás között szintén megosztottak, így a VII. rendű terhelt biztosító, ún. előfutári feladatot látott el.

Mindezek egyértelműen azt tükrözik, hogy a harmadik országból származó személyek beléptetése, tovább utaztatása egy nemzetközileg is kiterjedő (határokon átnyúló) bűnszervezet keretében folyt.

Az elsőfokú ítélet ide vonatkozó jogi indokolása (elsőfokú ítélet 67-68. oldalai) maradéktalanul helyes, azzal a Legfelsőbb Bíróság mindenben egyetértett.

Ekként pedig az I. és VII. rendű terhelteknek az anyagi jogi felülvizsgálati okra alapozott felülvizsgálati indítványa is alaptalannak bizonyult; a támadott ítéletek megváltoztatására sem volt indok.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványaiknak nem adott helyt. A sérelmezett ügydöntő határozatokat a Be. 426. §-a alapján a hatályukban fenntartotta.

E végzés elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatának lehetőségét a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Az ismételt felülvizsgálati indítvány tilalmáról a Be. 418. §-ának (3) és 421. §-ának (3) bekezdése rendelkezik.

Budapest, 2010. november 16.

Dr. Belegi József s. k. a tanács elnöke, Dr. Horváth Ibolya s. k. előadó bíró, Dr. Szabó Péter s. k. bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő
MTné